

Cròniques del món



Un grup de seguidors de Sebastián Piñera, candidat de la dreta a la presidència de Xile, celebren la seva victòria a la primera volta de les eleccions, el diumenge 13 de desembre.

Xile tomba a la dreta

BUENOS AIRES ■ Federico Rivas

Alguna cosa va canviant a Xile. Si els sondatges no s'equivoquen, el 17 de gener un empresari conservador multimilionari posarà fi a vint anys ininterromputs de govern de la Concertació de socialistes i demòcrata-cristians. La novetat podria ser el reflex de la inevitable renovació que sol exigir un sistema democràtic saludable, si no fos pels llaços que uneixen la dreta xilena amb la dictadura d'Augusto Pinochet (1973-1990). Sebastián Piñera —amo de la línia aèria LAN, d'un canal de televisió i d'un equip de futbol, cosa que el converteix en l'home més ric de Xile i el col·loca en la posició 701 de la revista Forbes— ha renegat del pinochetisme. Durant la campanya electoral va recordar que havia votat no al referèndum que el 1988 va aprovar la continuïtat del règim militar. La seva posició

envers Pinochet és la que exhibeixen la majoria dels xilens de classe mitjana i alta: deplora els excessos repressius, però proclama que al dictador se li ha de reconèixer haver posat les bases de l'èxit econòmic del país. No obstant això, no ha pogut ocultar que desenes dels seus col·laboradors es declaren pinochetistes i que la seva Coalició pel canvi inclogui la ultraconservadora Unió Demòcrata Independent (UDI), que va donar suport polític a la dictadura. Amb tot, les estratègies de campanya de Piñera han donat bons resultats. Diumenge passat, 13 de desembre, va obtenir el 44% dels vots a la primera volta electoral, 14% més que l'oficialista Eduardo Frei, un demòcrata-cristià que ja va ser president de Xile entre el 1994 i el 2000. A Frei no li ha pas servit de gaire que la presidenta socialista Michelle Bachelet tingui el

80% de popularitat, o que Xile hagi quadruplicat l'ingrés *per capita* fins a merèixer l'ingrés al club dels països desenvolupats. Els xilens senten que l'hermetisme de la Concertació, traduït en dinasties polítiques hereditàries, s'ha esgotat. Una mostra d'això ha estat l'èxit electoral de Marco Enríquez-Ominami, un ex-socialista de 36 anys que va obtenir el 20% dels vots i que ha esdevingut l'àrbitre amb vista a la segona volta. Enríquez-Ominami va sortir de la Concertació després d'haver intentat sense èxit que el candidat a la presidència sortís d'unes eleccions primàries. Amb les seves denúncies contra els "dinosauris" de la política xilena, aquest ex-diputat ha pogut captar oficialistes discòls, independents progressistes i, sobretot, joves desmotivats. Ara, tant Frei com Piñera necessiten aquest grup per a guanyar a la segona volta. No obstant això, Enríquez-Ominami ha estat clar i ha donat llibertat d'elecció als seus votants, perquè —ha assegurat— cap dels dos candidats no representen el canvi que Xile necessita.

PEQUÍN ■ Iris Mir

Afers interns. Liu Xiaobo va encapçalar fa un any la petició de 300 activistes xinesos pro-democràcia per a reclamar reformes constitucionals al seu país. La resposta de Pequín no es va fer esperar i Liu ha patit a la pròpia pell les violacions que denunciava. Va ser detingut dos dies abans de presentar oficialment el document signat per aquests 300 activistes, anomenat "Charter 08". Després d'haver estat sis mesos en presó preventiva no va ser detingut formalment fins al juny. Ara, finalment, la policia ha presentat càrrecs contra ell i durant les setmanes vinents podria ser jutjat. Els dotze mesos que ha passat a la presó poden ser només el principi d'una pena que pot arribar a quinze anys si és declarat culpable, com passarà gairebé amb seguretat per la manca d'independència judicial a la Xina. Els càrrecs són tan difícils de provar com de defensar: incitament a la subversió, càrrec que habitualment



EL TEMPS

L'activista xinès Liu Xiaobo podria ser condemnat a quinze anys de presó.

es presenten contra dissidents, manifestants o qualsevol que aixeca la veu i trenca l'harmonia tan trompetejada pels líders. Cada vegada que occident recorda a Pequín que avanci cap a la democràcia, el Partit ho rebutja amb l'argument que est i oest no han pas de seguir models polítics similars, i que el sistema cap on es dirigeixen és tan respectable com l'altre. Independentment de quin nom rebi, la qüestió és que la garantia als drets humans continua essent una assignatura pendent que, amb l'acusació

contra Liu Xiaobo, no sembla que tinguin intenció d'aprovar. Ja va ser empresonat per haver encapçalat les protestes de Tiananmen el 1989 i, vint anys després, torna a restar a les mans del sistema judicial xinès. Diverses veus expertes han puntuat que el motiu que ha portat la Xina a ser tan estricte amb l'ideòleg de la carta Charter 08 és que la van signar xinesos de diversos grups i entorns socials diferents. La setmana passada, 165 dels signants originals van publicar una carta oferint-se al govern xinès per compartir la seva part de culpa en el procés que pot portar Liu Xiaobo a la presó. Tant la Unió Europea com els Estats Units han demanat que sigui alliberat, i també han sol·licitat respecte als drets dels activistes xinesos. Tanmateix, la Xina, una vegada més, s'ha mostrat ofesa i ha respost que peticions com aquestes interfereixen en els seus afers interns i, per tant, les consideren intolerables.



EFE

LES PROTESTES ENTERBOLEIXEN LA CIMERA DE COPENHAGUEN

La policia antiavalots, a Copenhaguen, va haver de carregar contra un grup d'uns 2.500 manifestants, dels quals en va detenir més de 200, que provaven d'arribar al centre de convencions on durant dues setmanes ha tingut lloc la cimera del canvi climàtic. En el moment de tancar aquesta

edició, dos dies abans de la cloenda, les negociacions entre els països participants eren en un punt mort, cosa que dificultava un acord final satisfactori. A la imatge, a garrotades, un policia impedeix a un manifestant d'acostar-se al Bella Center, a la capital de Dinamarca.